

Kommuner, kommunförbund och grundskolor i landskapet Åland

18.12 2020 Information om terminsstart 2021

På grund av rådande Covid- 19 pandemi kommer grundskolornas terminsstart 2021 att kräva fortsatta åtgärder och planering för att kunna garantera en trygg skolstart för elever, lärare och all personal. Utgångspunkten är att undervisningen under vårterminen ordnas som närundervisning. I närundervisningen följer man normal lagstiftning. I närundervisningen ska gällande hygien- och säkerhetsprinciper följas och skolorna behöver uppdatera rutinerna i sina verksamheter i enlighet med anvisningar som ges ut.

Under perioden med Covid- 19 - pandemin är det extra viktigt att trygghet och välmående prioriteras i alla verksamheter. För att stöda både barn och vuxna finns olika stödnummer där man kan få samtalsstöd (<https://www.regeringen.ax/coronaviruset-covid-19/coronaviruset-covid-19/kristelefonnummer-samtalsstod>).

Skolorna behöver tillse att informationen gällande var man kan få samtalsstöd når ut till alla som kan vara i behov av det.

Anvisning om distansundervisning i exceptionella situationer under inledningen av januari 2021

Om en skola på grund av lokal smittspridning blir tvungen att stänga på basis av beslut fattade med smittskyddslagen som grund behöver kommunen vara medveten om att bestämmelserna gällande distansundervisning i exceptionella situationer i LL om barnomsorg och grundskola eventuellt inte har hunnit träda i kraft då terminen inleds.

Under höstterminen 2020 har det varit möjligt att övergå till distansundervisning i exceptionella situationer med stöd av 16 a § i gällande grundskolelagen. Lagtinget har den 14 september 2020 beslutat att anta motsvarande bestämmelser i kommande landskapslag om barnomsorg och grundskola (2020:32, LBG). Lagstiftningskontrollen gällande dessa paragrafer förväntas slutföras den 30 december 2020. Detta betyder att bestämmelserna inte hinner träda i kraft den 1 januari 2021 utan förväntas träda i kraft senast den 1 februari 2021.

Under januari månad 2021, tills att ovannämnda bestämmelser träder i kraft, kan skolorna i smittskyddssituationer övergå till distansundervisning med stöd av 9 § i del III i LBG. Vid övergång till distansundervisning ska följande beaktas:

- Beslut om övergång till distansundervisning ska fattas av det organ som ansvarar för förvaltningen av grundskolan efter att ett beslut om stängning av skolan tagits av smittskyddsläkare med smittskyddslagen som grund.
- Distansundervisning är inte självstudier utan undervisningen ska ske i realtid så att läraren kontinuerligt återkopplar till elever.

- Distansundervisning får endast i undantagsfall ordnas för elever i årskurser 1–3, för elever med mångprofessionellt stöd eller för elever med förlängd läroplikt. Med undantagsfall avses till exempel elever som är i karantän enligt smittskyddslagen eller elever som enligt vårdande läkarens bedömning hör till en riskgrupp. Det är också möjligt att överföra alla elever till distansundervisning om skollokalen till följd av smittläget helt avstängs.
- Vid distansundervisning är det möjligt att ge närundervisning för en elev som inte har förutsättningar att följa distansundervisning. Bedömningen görs av elevens lärare i samråd med skolans rektor eller föreståndare efter att elevens vårdnadshavare blivit hörd.
- Kommunen ska under alla arbetsdagar ordna en avgiftsfri måltid för alla elever. Eventuell specialkost ska beaktas på samma sätt som vid närundervisning.
- Stöd för lärande och skolgång samt elevhälsotjänster ska ordnas på det sätt som omständigheterna medger.

Allmänna anvisningar för terminsstart i grundskolorna

Syftet med dessa anvisningar är att stödja skolor i förverkligandet av en trygg skolgång och arbetsmiljö för både elever och personal under coronaepidemin. Utgångspunkten är att undervisningen under höstterminen ordnas som närundervisning och följer normal lagstiftning men med justering av verksamheten för att minska och hindra smittspridningen. Genom att följa anvisningarna minskar man smittrisken och exponeringen begränsas och därmed underlättas smittspårningen i fall av konstaterad smitta. I verkställande av anvisningarna är det viktigt att man följer principerna för barnets bästa och principerna för hanteringen av smittsamma sjukdomar. Anvisningarna och rekommendationerna revideras kontinuerligt i enlighet med hur coronapandemin utvecklas. Det är viktigt att man håller sig uppdaterad om de senaste anvisningarna och rekommendationerna gällande olika säkerhetsaspekter.

(källa: *Institutet för hälsa och välfärd och undervisnings- och kulturministeriet* – <https://valtioneuvosto.fi/documents/1410845/22330894/THL+UKM+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik+under+coronavirusepidemin+4.8.2020.pdf/f592ff2e-4b5d-b520-5908-d718e3f97528/THL+UKM+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik+under+coronavirusepidemin+4.8.2020.pdf?t=1596718699231>)

Följande rekommendationer gäller för verksamheten i grundskolan

Varje skola behöver planera hur man bäst kan tillgodose rekommendationer om att hålla avstånd och hygien på sin enhet enligt de omständigheter och förutsättningar som råder på just den skolan.

1. Den som har symtom ska inte komma till skolan

Coronaviruset orsakar en luftvägsinfektion med symtom såsom hosta, halsont, feber, andnöd, muskelsmärta, magsymtom och huvudvärk (<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/symtom-och-behandling-coronaviruset>).

Man ska inte komma till skolan om man har symtom som tyder på smitta. Om eleven insjuknar under dagen, flyttas eleven omedelbart till ett separat rum för att vänta på en vårdnadshavare under tillsyn av en vuxen. Vuxna undviker närkontakt med den insjuknade genom att hålla ett tillräckligt avstånd.

Personer med symtom ska med låg tröskel söka sig till coronavirustestning. Om testresultatet är negativt och symtomen klart minskar, kan barnet återvända till skolan även om symtomen inte helt har avtagit. Innan testresultatet är klart ska man dock undvika kontakt med andra. Om symtomen senare börjar på nytt eller ökar ska man göra ett nytt coronavirustest. Om symtomen beror på allergi och tydligt lindras av allergimedicinering, kan man återvända till skolan även om symtomen inte helt har avtagit. Om symtomen inte lindras trots medicinering ska man söka sig till testning. Om testresultatet är negativt kan man återvända till skolan.

Notera att landskapsregeringens rekommendationer gällande den frivilliga karantänen efter inresa från riskområde i utlandet uppdaterats.

Under karantänstiden gäller samma arrangemang och rutiner som om eleven skulle vara sjukskriven; alltså skickas hemuppgifter hem och eleven uppdateras om vad som gjorts i skolan. Skolan är däremot inte skyldig att ordna distansundervisning under den här tiden. Den frivilliga karantänen baserar sig på en rekommendation som inte är tvingande. Vårdnadshavarna beslutar själva om beaktandet av rekommendationen eller inte. En skola kan således inte hindra en elev att delta i närundervisning på grund av den frivilliga karantänsrekommendationen.

2. Riskgrupper

Det är sällsynt att barn drabbas av svår coronavirussjukdom och risken för en sådan är inte större hos personer som är friska och inte heller hos majoriteten av de barn och unga som har en långvarig sjukdom. Till riskgruppen för svår coronavirussjukdom hör barn vars underliggande sjukdom även i övrigt medför en ökad risk för allvarliga infektioner. Den behandlande läkaren bedömer om ett barn med en svår underliggande sjukdom eller som behöver regelbunden medicinering som sänker motståndsförmågan, eller ett barn med en familjemedlem i denna situation, kan delta i närundervisning i skolan. Vid beslut om enskilda arrangemang ska man utnyttja en läkares bedömning.

I fråga om anställda vid skolor grundar sig åtgärderna på arbetsgivarens riskbedömning. Företagshälsovården stöder arbetsgivaren vid riskbedömningen.

Riskgrupper för allvarlig coronavirussjukdom: <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/riskgrupper-for-allvarlig-coronavirussjukdom>

3. Onödig fysisk kontakt bör undvikas

Coronaviruset smittar i första hand som droppsmitta (<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/smitta-och-skydd-coronaviruset>).

I skolan ska man sträva efter att undvika kontakt där man är i direkt beröring med andra.

- Trots att hygien effektiviseras och fysiska kontakter undviks är det viktigt att se till att barnet får den närhet, trygghet och växelverkan som det behöver på ett så normalt sätt som möjligt.
- Genom att ordna verksamheten i mindre grupper och genom att utnyttja utrymmen utomhus strävar man efter att så få personer som möjligt ska vistas i samma utrymme.
- I årskurserna 1-6 rekommenderas att klasserna hålls åtskilda under hela skoldagen. I de valfria ämnena kan undervisningsgruppen bytas om undervisningen inte kan ordnas på annat sätt. Om det exempelvis i högstadiet är omöjligt att hålla isär undervisningsgrupperna, rekommenderas det att man satsar på att hålla avstånd och på hygien samt strävar efter att sköta undervisningen i skift i mån av möjlighet.
- Tomma lokaler som lämpar sig för undervisning kan vid behov tas i undervisningsbruk.
- Måltiderna ordnas i mån av möjlighet med den egna klassen eller gruppen, inte som gemensamma måltider i matsalen. Matsalen kan dock användas i skift. God hygien ska iaktas av de som tillverkar maten, de som delar ut maten och de som kommer för att äta.
- Verksamheten i skolan räknas inte som allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar som avses i lagen om sammankomster. Eventuella mötesbegränsningar tillämpas inte på verksamheten.
- Stora gemensamma tillställningar rekommenderas ändå inte om inte tillräckliga avstånd och god hygien kan iaktas.
- Det rekommenderas att andra personer än elever och skolans personal inte vistas i skolans lokaler. Barns och familjers möjlighet att bekanta sig med skolans verksamhet ordnas med beaktande av avstånd och hygien.
- Det rekommenderas att man beaktar avstånd och hygien och gruppstorlek även vid personalens sammankomster och planeringstillfällen.
- För att förhindra spridning av smitta rekommenderas att personalen i regel inte flyttar från en enhet till en annan.
- Rekommendationer kring eventuell användning av munskydd för elever uppdateras i enlighet med anvisningar av rekommendationer från samarbetsgruppen för bekämpning av coronaviruset på Åland.

Arbetshälsoinstitutets ger anvisningar till arbetstagare: <https://www.ttl.fi/sv/anvisningar-till-arbetstagare-for-att-forebygga-att-bli-smittad-av-det-nya-coronaviruset/>

4. En god hand- och hosthygien förebygger smitta

Coronaviruset sprider sig främst med droppsmitta då en sjuk person hostar eller nyser. Då man sköter hand- och hosthygien på rätt sätt förebygger man smittspridning.

- Såväl barn som vuxna tvättar händerna då man kommer till skolan samt då man går hem. Därutöver tvättar man händerna före man äter, då man kommer in efter att ha

varit utomhus samt alltid då man har nyst eller hostat eller om händerna är märkbart smutsiga. Händerna torkas med engångspappershanddukar.

- Ifall det inte finns möjligheter att tvätta händerna används handdesinfektionsmedel. Handdesinfektionsmedlet ska finnas lätt till hands. En vuxen ska övervaka då ett barn använder medlet.
- Då man nyser eller hostar täcker man munnen med en engångsnäsduk, som man efteråt kastar bort. Ifall man inte har tillgång till en näsduk nyser eller hostar man i armvecket. Sedan tvättar man händerna.

<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/sjukdomar-och-bekampning/anvisningar-for-forebyggande-och-bekampning-av-infektioner/allmanna-hygienregler>

5. Städning

Coronaviruset sprider sig främst med droppsmitta då en sjuk person hostar eller nyser. Det är möjligt att viruset också smittar via beröring. Coronavirus överlever inte längre tider i luften eller på ytor när temperaturen varierar. Vid städning ska man använda ett svagt basiskt universalrengöringsmedel. I sanitetsutrymmena kan städningen intensifieras genom att använda desinfektionsmedel. Man kan följa Arbetshälsoinstitutets städanvisningar.

- Torka av kontaktytor så som dörrhandtag, armstöd, pulpeter och bord, strömavbrytare och kranar minst en gång per dag, helst två gånger per dag.
- Undvik användning av arbetsredskap som är i gemensamt bruk, som t.ex. tangentbord, pekplattor eller pysseltillbehör (saxar m.m.) eller rengör efter varje användare
<https://www.ttl.fi/sv/stadanvisningar-for-att-forebygga-smitta-av-covid-19%E2%80%AF/>

6. Ifall man konstaterar coronasmitta i skolan

Det är ÅHS som ansvarar för smittsamma sjukdomar och som utreder smittkedjor i landskapet. Ifall coronasmitta konstateras i skolan fås information om hur man ska gå till väga av ÅHS. Smittkedjan utreds ifall personen blivit exponerad, de exponerade bör spåras och försättas i obligatorisk karantän i 10 dagar.

Den som har blivit smittad med coronavirus ska stanna borta från skolan under en period som avgörs av smittskyddsansvarig läkare vid ÅHS.

7. Användning av ansiktsmask och munskydd bland anställda

På basis av den egna riskbedömningen kan arbetsgivaren ge egna rekommendationer gällande skyddsutrustning för de anställda. Vid en rekommendation om användning av munskydd i undervisningssituationen ansvarar arbetsgivaren för anskaffningen av munskydd för personalen.

Arbetshälsoinstitutets hemsida.: https://www.ttl.fi/sv/arbetshalsoinstitutets-coronavirus-instruktioner/?_ga=2.51662121.1602176062.1600593345-338873795.1583307895

8. Användning av ansiktsmask och munskydd i kollektivtrafiken och offentliga miljöer

Landskapsregeringen har gett generella anvisningar om användningen av ansiktsmask i kollektivtrafiken och i offentliga miljöer. Användningen av ansiktsmask gäller personer över 15 år. Rekommendationerna gällande ansiktsmasker utvärderas och uppdateras i enlighet med anvisningar av Institutet för hälsa och välfärd (THL) och landskapets handlingsplan för

hantering av covid-19 på Åland. Skolorna behöver hålla sig uppdaterade vilka riktlinjer som gäller för grundskolan. Närmare landskapsregeringens hemsida med Coronainformation <https://www.regeringen.ax/coronaviruset-covid-19>

Skolan ansvarar för att ansiktsmasker för användning i kollektivtrafiken distribueras enligt anvisningarna och att eleverna får nödvändig undervisning i användningen av ansiktsmasker.

<https://www.regeringen.ax/coronaviruset-covid-19/rekommendationer-annan-info-fran-landskapsregeringen/utdelning-gratis-ansiktsmasker-personer-over-15-ar-aker-kollektivtrafik-pa>

Kontaktpersoner

Elisabeth Storfors
Byråchef utbildningsbyrån
Utbildnings- och kulturavdelningen
Ålands landskapsregering
+358 18 25000 (vxl)
elisabeth.storfors@regeringen.ax

Katarina Halme-Wiklund
Specialsakkunnig inom utbildning
Utbildnings- och kulturavdelningen
Ålands landskapsregering
+358 18 25000 (vxl)
katarina.halme-wiklund@regeringen.ax